



Basisvaardigheden in de les met het oog op de nieuwe kerndoelen

KNAG DAG NOVEMBER 2025

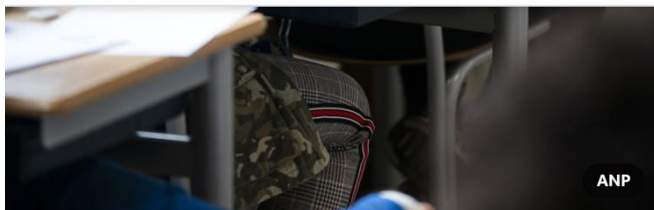
ANDREAS BOONSTRA EN MARIAN BLANKMAN

Programma

- ❖ Basisvaardigheden: stand van zaken
- ❖ Basisvaardigheden en de nieuwe kerndoelen (PO en OB/VO)
- ❖ Integratie basisvaardigheden en kerndoelen: Zelf oefenen en bespreken.

*Met het Masterplan **basisvaardigheden** voor basis- en voortgezet onderwijs heeft voormalig minister Wiersma van OCW de focus gericht op **taal en rekenen, digitale geletterdheid en burgerschap**.*

BLANKMAN, M & BOONSTRA, A. GEOGRAFIE NOVEMBER 2023



NOS Nieuws • Woensdag 10 mei 2023, 11:00
• Aangepast woensdag 10 mei 2023, 12:01

Nog steeds zorgen om basisvaardigheden leerlingen, 'scholen kunnen meer doen'

Schoolbesturen kunnen meer doen om de basisvaardigheden van hun leerlingen te verbeteren. Dat concludeert de Inspectie van het Onderwijs in het rapport *Staat van het Onderwijs 2023*.

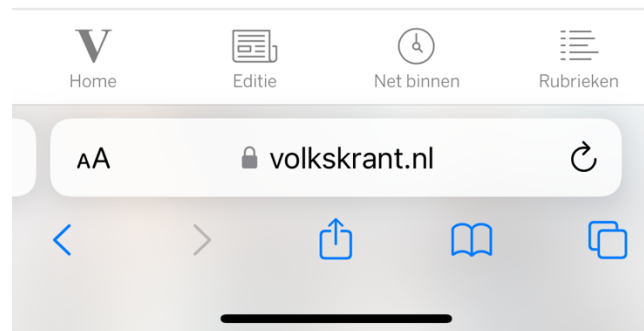
De inspectie waarschuwde de afgelopen jaren al meermaals voor het verslechteren van de basisvaardigheden. In de nieuwste editie van het jaarlijkse onderwijsrapport staat onder meer dat nog steeds niet alle basisschoolleerlingen het taal- en rekenniveau

nos.nl

ANALYSE

Onderwijskwaliteit kachelt achteruit, oordeelt de inspectie: 'Vrijheden worden te vaak vrijblijvendheden'

Scholen staan er beroerd voor, blijkt uit het belangrijkste onderwijsrapport van het jaar. Van basisonderwijs tot mbo en hoger onderwijs lopen leerlingen zodanig achter op cruciale basisvaardigheden als lezen, rekenen en burgerschap dat hun functioneren in de maatschappij ernstig wordt bedreigd.



Abonneren vanaf €2,30 per week

Log in

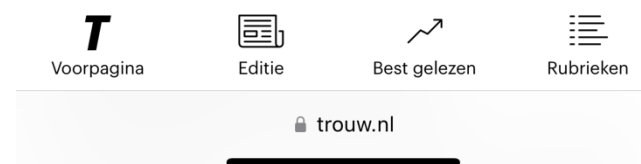
Commentaar

Het onderwijs moet terug naar de basis

16 april 2022

Het wil maar niet vlotten met het op orde brengen van het reken- en taalniveau van de Nederlandse

basisschoolleerling. Ook de kennis op het gebied van burgerschap – hoe werkt de maatschappij en de democratie? – blijft achter. In de Staat van het Onderwijs schetst de onderwijsinspectie opnieuw een somber beeld: al twintig jaar op rij gaan de basisvaardigheden van Nederlandse leerlingen achteruit. De



Waar kun je dan aan denken in relatie met aardrijkskunde

- **Taal:** bijvoorbeeld begrijpend lezen van teksten over klimaat, samenvatten, vaktaal gebruiken.
- **Rekenen:** bijvoorbeeld grafieken en tabellen interpreteren, percentages van CO₂-uitstoot berekenen.
- **Digitale geletterdheid:** bijvoorbeeld data opzoeken en visualiseren in digitale kaarten of spreadsheets.
- **Burgerschap:** bijvoorbeeld discussies over verantwoordelijkheid, duurzaamheid en keuzes in het dagelijks leven.

Weerstand of vraag om hulp?

We moeten al zoveel!!

Loopt ik niet risico dat zowel aardrijkskunde als basisvaardigheden oppervlakkig behandeld worden?

Hoe kan je de leeropbrengsten van geïntegreerde vaardigheden betrouwbaar beoordelen?

Is er wel genoeg tijd om zowel aardrijkskunde-inhoud als basisvaardigheden te behandelen?

Moet aardrijkskunde niet vooral een eigen vakgebied blijven met eigen leerdoelen?

- Hebben docenten voldoende kennis en training om taal, rekenen of digitale vaardigheden effectief te integreren? Ik ben geen taaldocent!

Ik heb alle digitale onderdelen uit mijn aardrijkskundeles verwijderd

Het gaat vaak niet om
tegenwerking, maar om
behoud van **kwaliteit**,
haalbaarheid en eigen
professionele **zekerheid**.

WAT ZIT ER ACHTER WEERSTAND OF VRAAG OM HULP?

Ontwikkelingen

Aardrijkskunde in 3
leergebieden

Nieuwe kerndoelen PO en
OB VO in definitieve
conceptfase

Mens en
Maatschappij
(M&M)

Mens en
Natuur (M&N)

Burgerschap
(BU)

Peil. Mens en maatschappij (PO):



Beeld: ©Inspectie van het Onderwijs

In vergelijking met de vorige grootschalige peiling aardrijkskunde en de peiling geschiedenis in 2008 is sprake van een middelgrote tot grote daling in de kennis over aardrijkskunde en geschiedenis. Ook op het gebied van topografie scoren leerlingen lager. De overige subdomeinen waren in 2008 nog niet gemeten, waardoor er geen trend te bepalen is. Wel bleken de opgaven voor aardrijkskundige en geschiedkundige onderzoeksvaardigheden moeilijker voor leerlingen dan de kennisopgaven.

Staat van het onderwijs:



Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

het Onderwijs > Actueel > Nieuws >

Nederlandse leerlingen kwetsbaar in veranderende wereld

Nieuwsbericht | 16-04-2025 | 11:00

De wereld om ons heen verandert. De arbeidstekorten zijn hoog, de democratie staat wereldwijd onder druk en conflicten belanden via sociale media met grote snelheid in de klas en in de collegezaal. Dat

Guuske Ledoux van het Kohnstamm Instituut:
'kennis van de wereld is cruciaal voor het begrijpen van de wereld. Hoe meer kennis, hoe groter de basis voor verder leren en daarmee succes op school en in het persoonlijk leven.' :
<https://www.onderwijskennis.nl/kennisbank/kennis-van-de-wereld-opbouwen-kerntaak-van-onderwijs>

Basisvaardigheden en de nieuwe kerndoelen

Aardrijkskunde en de kerndoelen

AARDRIJKSKUNDE ONDERDEEL VAN 2 LEERGEBIEDEN

- Mens en maatschappij (M&M) → sociale geografie
- Mens en natuur (M&N) → fysische geografie

TIJDLIJN

- Ontwikkeling schooljaar 23-24
- Conceptkerndoelen november 2024
- Fase van beproeven/ aanvullende opdracht 24-25
- Definitieve doelen november 2025
- Wettelijke invoering augustus 2027

Voorbeeld AK doelen M&M: domein mens en ruimte

Daarnaast ook in:
Domein Vraagstukken en
perspectieven (in
samenhang met
geschiedenis en
economie)

Wereldbeeld

De aarde als
leefomgeving

Ruimtelijke inrichting

Oefenen?

HOE MOEILIJK IS HET EIGENLIJK?

Kerndoel en basisvaardigheden

Loopt het
gesprek vast?
Gebruik de
praatkaarten!

Doel: Docenten leren systematisch een kerndoel te verbinden met basisvaardigheden zoals taal, rekenen, digitale geletterdheid en burgerschap.

Stap 1: Kies een kerndoel

Voorbeeld: de kerndoelen ruimte voor M&M.

Stap 2: Brainstorm gekoppelde basisvaardigheden

- Taal: bijvoorbeeld begrijpend lezen van teksten over klimaat, samenvatten, vaktaal gebruiken.
- Rekenen: bijvoorbeeld grafieken en tabellen interpreteren, percentages van CO₂-uitstoot berekenen.
- Digitale geletterdheid: bijvoorbeeld data opzoeken en visualiseren in digitale kaarten of spreadsheets.
- Burgerschap: bijvoorbeeld discussies over verantwoordelijkheid, duurzaamheid en keuzes in het dagelijks leven.

Hoe kan het gekozen kerndoel gekoppeld worden aan de gekozen basisvaardigheid/heden?

Kerndoel en basisvaardigheden

Stap 3: Koppeling met basisvaardigheden-trainingsboekje

Kies een relevante oefening uit het boekje, zou het idee van de opdracht kunnen werken, Welke aanpassing aan de opdracht zou je maken.

Stap 4: Reflectie en delen

Docenten bespreken in duo's of kleine groepen:

- Welke basisvaardigheden passen natuurlijk bij dit kerndoel?
- Hoe kunnen basisvaardigheden in het curriculum van je school ingepast worden?
- Hoe kunnen basisvaardigheden in de gebruikte lesmethode ingepast worden?
- Welke stap moet jij nog nemen in je sectie om basisvaardigheden meer vorm te geven?
- Wat ga je MORGEN doen met de inhoud en ervaring van deze workshop?

Verder lezen en oriënteren

De actualisatie van de kerndoelen:

<https://www.actualisatiekerndoelen.nl/>

De basisvaardigheden:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/basisvaardigheden>

<https://geografie.nl/onderwijs/basisvaardigheden>

Dank voor je deelname:

Andreas Boonstra: andreas.boonstra@nhlstenden.com

Marian Blankman: marian.blankman@live.nl



Implementatie kerndoelen

De kerndoelen voor het primair onderwijs, de onderbouw van het voortgezet en het (voortgezet) speciaal onderwijs worden herzien. Deze tijdlijn biedt een overzicht van de beoogde inwerkingtreding en implementatie van de nieuwe kerndoelen. (herziening van de examenprogramma's is hierin nog niet opgenomen)

